

Overweging 27 mei 2018

drievuldig

Lezingen: Exodus 3, 1-6; Romeinen 8, 12-17; Johannes 3, 1-16.

Wie God voor zichzelf is, wie God is in absolute zin, weten we niet en daarom is alle spreken over God in die zin eigenlijk onmogelijk. Al ons kennen is slechts stukwerk, zoals Paulus het verwoordt. Ons spreken en belijden gaat niet over God zelf. Het gaat altijd over de wijze waarop God zich aan ons voordoet, zich aan ons openbaart. Dat is ook het geval bij de drie-eenheid of de Drievuldigheid.

We belijden God als drievuldig, omdat daarin zich voor ons een wezenskenmerk van God openbaart, namelijk dat God niet zelfgenoegzaam in een onkenbare en ontoegankelijke soevereiniteit opgesloten is, maar per se relatie is. Het zijn van God is altijd er-zijn, betrokken zijn, in relatie zijn. Zo openbaart zich ook zijn naam: ik ben er. Geen afwezige, maar een betrokken en solidaire God. Deze God van Abraham, van Izaak en van Jakob levert zich over en levert zich uit in een liefdevolle leven schenkende en bevrijdende betrekking. En wordt God van Mozes en van het onderdrukte volk dat Hij als zijn zoon erkent en er een verbond mee sluit, deelgenoot maakt van zijn belofte.

Deze drie-eenheid is het beeld van de openheid van God. Van de goddelijke liefdesdynamiek. Van zijn verbondenheid en wat die verbondenheid bewerkt.

We leren God maar kennen in de ervaring met hem, niet in de eerste plaats door over God na te denken. We benoemen onze ervaringen naar God toe. Het denken, het begrijpen volgt die ervaring. Dit is vergelijkbaar met menselijke relaties. Je leert iemand niet kennen door over die persoon te gaan zitten nadenken, maar door je ermee te verbinden, door er ervaringen mee op te doen, door in relatie te komen. In de geschiedenis die je met elkaar opbouwt, leer je de ander kennen. Over die ervaringen kun je dan nadenken om iemand beter te leren begrijpen. Zo is het met God niet anders. De gelovige leert God kennen door ervaringen met Hem op te doen en daarover na te denken. Onze eigen zoektocht wordt ondersteund door de ervaringen van anderen. De heilige Schrift is een bijna onuitputtelijke bron van zulke ervaringsverhalen.

Daarin is God voortdurend met zijn volk bezig om zijn wezenlijke verbondenheid met zijn volk gestalte te geven. Scheppend, bevrijdend, herscheppend.

Binnen het verbond dat God met zijn volk sluit is het volk zoon van God. Drager van de messiaanse opdracht om de wereld te heiligen. God, verbond en volk vormen een drie-eenheid die gericht staat op heiliging, voltooiing en verlossing. God heiligt zijn volk door zijn naam eraan te verbinden; het volk heiligt God door te leven naar zijn verbond; de heilige belofte van het verbond, het woord van God, verbindt hen met en aan elkaar. Het woord komt binnen bij de mens om deze te transformeren tot wie hij door uitverkiezing al is: kind van God. Om ons te heiligen en te bevrijden van wie we niet zijn en te worden wie we wel zijn.

De ervaring van het menselijk onvermogen om zich aan het verbond te houden vertaalt zich in de hoop op een messiaanse figuur die in staat is het verbond te herstellen. Deze figuur gaat meer en meer het zoonschap/ kindschap vertegenwoordigen. Op hem is de hoop van het volk gesteld om de

relatie met God te herstellen. De christusgelovige Joden troffen in Jezus die Messias aan. Dat vervangt de belofte niet, maar vernieuwt die om het godsvolk in het zoonschap/ kindschap te herstellen. De opdracht tot heiligheid en heiliging blijven onverminderd van kracht.

Door ons geloof maken we deel uit van dit herstelde volk. Door Hem kan Paulus zeggen dat allen die door de Geest van God gedreven worden kinderen van God zijn. Niet alleen degenen die door het verbond in het vlees kinderen van de belofte zijn.

Door ons geloof in de Messias Christus Jezus zijn wij als dochters en als zonen aangenomen. We worden als het ware opnieuw geboren. Nu niet naar het lichaam, maar naar de Geest die is in Christus Jezus.

We worden herboren om te kunnen worden wat we zijn, kinderen en erfgenamen van de belofte. Dat is geen verdienste, dat is liefdesgave.

“Want alzo heeft God de wereld liefgehad dat hij zijn eniggeboren zoon gegeven heeft, opdat wie in hem gelooft niet verloren gaat, maar eeuwig leven hebben zal.” God geeft zichzelf voor het leven van de wereld. Een wereld die in zichzelf dood is, maar openbloeit wanneer deze geïnspireerd wordt door een geest van liefde. Daardoor krijgt de wereld het perspectief van Gods belofte. Wanneer er een geest van liefde door de wereld waait, verandert het aanschijn der aarde. Het ijs om de harten van mensen smelt erdoor tot tranen van vreugde, om het wat pathetisch te zeggen. Of met de woorden van de psalm die spreekt van onze opgang naar het hemels Jeruzalem: “degene die in tranen op weg gaat, keert zingend naar huis terug”.

Het is Gods liefde die zijn hemel omlaag buigt en de ellende van zijn volk ziet, die naar zijn volk toekomt om het uit slavernij te bevrijden. Geen ander dan die een nageslacht beloofde aan Abraham en met hem onderhandelde over het lot van Sodom, geen ander dan die Izaak redde van het offerhout en die vocht in de nacht met Jakob.

God is zelf heilig verbond en bevrijdende relatie. Die relatie staat niet buiten ons en is niet zonder ons. Door ons kindschap in geloof participeren wij in de trinitaire relatiedynamiek van God. Op sacramentele wijze krijgen we deel aan die relatie tot bevrijding en heiliging van de wereld. Zodat wij ook zelf sacramentele waardigheid krijgen. Zelf teken van godsopenbaring en godsontmoeting worden.

Het is niet zozeer Gods theologische gestalte die in de drie-eenheid wordt uitgedrukt. Het is veeleer het beeld van een verbond voor het leven met zijn geliefde kind. Een liefde die zich ook door ons aan de wereld kennen laat wanneer we leven naar zijn Geest. Het is Gods liefde zelf die door ons stroomt, geen andere. Wij geloven dat deze liefdevolle bevrijdende mededeelzaamheid tot het wezen van god behoort. Daarom behoort het ook tot het wezen van ons geloof om er voor elkaar te zijn: liefdevol en bevrijdend.

Er is geen scheiding. Maar onderscheid in eenheid. Er is maar één liefde en maar één wereld. Die liefde krijgt vorm in onze inzet voor gerechtigheid en vrede, goede relaties tussen mensen en volkeren, verbondenheid en solidariteit met wie lijden en onderdrukt worden, in de liefde tussen mensen, in het bouwen aan een goede wereld en een vruchtbare samenleving. Wanneer wij zelf de

wereld alzo liefhebben dat wij er onze talenten voor inzetten om de wereld te heiligen en te verlossen in zijn economische-, politieke- en machtsstructuren en relaties. Amen.